

NOVA PRAVDA

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani,
Narodni dom, I. nadstropje. Telefon 77.

Izhaja vsako soboto.
Priloga: „Tedenske slike“.

Mesečna naročnina 6 dinarjev,
za inozemstvo 8 dinarjev.

Po končanem boju.

Pred seboj imamo rezultate volitev v oblastne skupščine. Zanimivi so z obeh strani: kaj smo dosegli in kaj bi lahko dosegli, a nismo.

Velik uspeh je v tem, da se je izvršila koncentracija dveh naprednih strank: SDS in NSS, ki sta složno in skupno nastopali v volilni borbi. S tem je bilo veliko medsebojnega boja prihranjenega in napredne moči so se lahko koncentrirale proti glavnemu sovražniku: klerikalizmu.

Ze same volilne številke govore, da je koncentracija naprednih strank dosegla časten uspeh. Prvič se je doseglo, da so klerikalci v Sloveniji nazadovali za 9000 glasov in drugič se je dalo naprednim brcem trdno moralno oslonišče v enotni fronti vseh, ki streme za gospodarskim in socialnim napredkom naše domovine. Odločevala je v volilni borbi parola: enotna napredna fronta, in odločevala bo ta parola še naprej. In naj se upira temu tudi ta ali oni zaslepljenec.

Samostojnim kmetom ali radičevcem nikakor ne gre v glavo, da je pogrešno voditi le politiko sovraštva proti naprednim strankam in da je edinole v korist klerikalcem, če se napredne sile cepijo. Samostojni kmetje so se raje udinjali hrvatski Radičevi žlahti v Zagrebu kakor bi pa iskali zavezništva v Sloveniji. Ljudstvo polagoma uvideva, da mu je v škodo politika radičevske gospode. Pri teh volitvah so samostojni kmetje izgubili okrog 15.000 glasov. Vsekakor številka, pred katero mora biti g. Puclja strah, in to tem bolj, če je samo v svojem volilnem okraju izgubil do malega 4000 pristašev.

Skraini čas je, da se oprimejo samostojni kmetje slovenske napredne politike in zapuste zagrebško gospodo. Pomislijo naj samo na to, koliko bi bilo naprednih mandatov v Sloveniji rešenih, če bi nastopali v skupnem naprednem bloku. Tako pa nima od naprednih strank do malega nihče nič — klerikalci pa 82 mandatov.

Najbolj razveseljivo je pri volitvah v oblastno skupščino, da je prestolnica Slovenije oprala svoj črni madež in da je v Ljubljani zopet SLS v manjšini in enotna napredna falanga v veliki večini. Klerikalci so nazadovali za okrog 800 glasov. Še vedno pa dobivajo klerikalci glasove od neklerikalnih volilcev. V Ljubljani je še vedno volilo vse polno socialnih demokratov in komunistov klerikalcev. Zato so marksisti v Ljubljani tudi propadli s svojim kandidatom.

Tako zvana Zveza delavskih strank, ki naj bi predstavljala enotno fronto marksistov, ni pri volitvah bog ve kako dobro odrezala. V ljubljanski oblasti je edinole v Trbovljah dobila mandat, drugod je pa povsod propadla. Krivdo za neuspeh morajo marksisti iskati v svojih vrstah. Delavstvo marksističnem voditeljem nič več kaj ne veruje. Prevelikokrat so že delavske interese izdali in preveč umazano koritarstvo se je razpaslo med rdečo gospodo. Poleg tega je pa vse, kar se le internacionalni prišteva, v medsebojnem boju. Drug drugemu spodnašajo noge, da slednjič pri volitvah vsi niso na tleh.

Najbolj so bili tepeni pri volitvah radikali. V ljubljanski oblasti so povsod, kjer so nastopili, dobili naravnost smešno nizko število glasov.

Prav najboljše ukrenejo gospodje od radikalije, da likvidirajo in ne begajo naprednih volilcev, katerih glasovi in borbenost bi bila boljše naložena v skupni napredni fronti. Tudi na pridobljena mandata v Mariboru in Celju naj ne bodo radikali ponosni. Dobili so jih z izdajstvom naprednih in narodnih načel, s pomočjo klerikalcev in Nemcev, za ceno kulturnih in nacionalnih koncesij. Tako pridobljena mandata nista piškovega oreha vredna! Pri prvi priložnosti ju izgube!

Ko pričneta delovati klerikalni večini v oblastnih skupščinah, bo z vzgledi potrjena naša trditev, da je naloga vseh naprednih strank, da skupno nastopajo proti SLS. Ko bodo imeli klerikalci platno in škarje v rokah, se bo videlo, kakšni reakcijonarci so, partizani, in agrarno-buržujsko ter protisocialno orijentirana stranka. Mogoče bo ravno to potrebno, da udarijo klerikalci nekoliko bolj krepko po naprednih ljudeh — zato, da

uvidijo potrebo za enotno napredno fronto tudi tisti, ki so danes udarjeni še s slepoto in venomer trdijo, da klerikalizma — ni!

Naprednim volilcem!

Podpisani izvoljeni člani oblastnih skupščin v Ljubljani in Mariboru se iskreno zahvaljujemo vsem naprednim volilcem, ki so nam poverili svoje zaupanje.

Zvesti svojemu programu in dani besedi bomo vse svoje sile zastavili za trezno gospodarsko delo v naših samoupravah ter se posvetili pozitivnemu delu za dobrobit in napredek naše ožje domovine.

Ljubljana-Maribor, 24. januarja 1927.

Dr. Janko Baričević, Jože Finžgar, Štefan Godina, dr. Albert Kramer, Ivan Mohorič, dr. Ivan Novak, Anton Perkovič, Lovro Petrovar, Valentin Poljanšek, dr. Dinko Puc, Ivan Tavčar, Fran Zebal.

Izid volitev v oblastne skupščine.

Na listah Naprednega bloka je bilo izvoljenih v ljubljanski oblasti 6 in v mariborski oblasti 6 poslancev; skupaj v Sloveniji 12 poslancev. Velik napredek naprednih glasov.

Kratice pomenijo: NB = Napredni blok (SDS in NSS); SLS = Slovenska ljudska stranka (klerikalci); ZDS = Zveza delavskih strank (socialisti); SKS = Slovenska kmetijska stranka (pucljevci, slovenski radičevci); HSS = Hrvatska seljačka stranka (hrvatski radičevci); NRS = Narodna radikalna stranka.

V LJUBLJANSKI OBLASTI.

Srez ljubljanska okolica: Število volilcev 17.243, oddanih glasov 11.543. Dobili so: SLS 7215, SKS 1380, ZDS 1278, NB 1365, NRS 158, Bernot 192. Izvoljenih 5 klerikalcev, 1 za Napredni blok (Fran Zebal, trgovec v Rudniku) in 1 radičevce.

Ljubljana mesto: Število volilcev 14.084, oddanih glasov 9253. Dobili ZDS 941, NB 4159, SLS 3412, NRS 510, Bernot 77, SKS 154. Izvoljeni so 3 kandidati Naprednega bloka (odvetnik dr. Dinko Puc, uradnik Delavske zbornice Ivan Tavčar in tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo Ivan Mohorič, vsi v Ljubljani) in 2 klerikalca.

Srez Kočevje: Število volilcev 10.659, oddanih glasov 7046. Dobili so: SLS 3437, Nemci 1740, NB 778, SKS 612, NRS 479. Izvoljeni so 3 klerikalci in 1 Nemec.

Srez Kastav: Število volilcev 2906, oddanih glasov 1766. Dobili so: demokrati 710, radičevci 1056. Izvoljen 1 radičevce.

Srez Kranj: Število volilcev 13.391, oddani glasovi 9504. Dobili so: SLS 6355, NB 1637, SKS 995, ZDS 516. Izvoljeni so 4 klerikalci in 1 za Napredni blok (dr. Albert Kramer v Ljubljani).

Srez Logatec: Število volilcev 7116, oddanih glasov 4584. Dobili so: SLS 2639, NB 1308, ZDS 129, SKS 325 NRS 183. Izvoljeni so 2 klerikalca in 1 za Napredni blok (Valentin Poljanšek, posestnik na Dobračevi).

Srez Radovljica: Število volilcev 8879, oddanih glasov 6231. Dobili so: SLS 3233, SKS 553, NB 1310, ZDS 859, NRS 131, Bernot 145. Izvoljeni 3 klerikalci.

Srez Kamnik: Število volilcev 8595, oddanih glasov 6170. Dobili so: NB 604, SLS 4601, SKS 577, ZDS 371. Izvoljeni 3 klerikalci.

Srez Litija: Število volilcev 9461, oddanih glasov 6842. Dobili so: SLS 4512, SKS 707, NB 861, ZDS 742. Izvoljeni 4 klerikalci.

Srez Brežice: Število volilcev 8172, oddanih glasov 4769. Dobili so: SLS 2304, NB 717, SKS 1256, ZDS 352, odpadniki SKS 68, Bernot 72. Izvoljeni 2 klerikalca in 1 radičevce.

Srez Laško: Število volilcev 12.733, oddanih glasov 5524. Dobili so SLS 2241, SKS 204, ZDS 1744, NB 1044, Bernot 290. Izvoljeni 2 klerikalca in 1 socialista.

Srez Novo mesto: Število volilcev 11.508, oddanih glasov 7570. Dobili so: SLS 4744, SKS 1641, NB 922, ZDS 263. Izvoljeni 4 klerikalci in 1 radičevce.

Srez Črnomelj: Število volilcev 5492, oddanih glasov 3298. Dobili so: SLS 2168, SKS 988, NB 520. Izvoljena sta 2 klerikalca.

Srez Krško: Število volilcev 12.927, oddanih glasov 8559. Dobili so SLS 5548, SKS 1968, NB 859, Bernot 50, ZDS 133. Izvoljeni 4 klerikalci in 1 radičevce.

V MARIBORSKI OBLASTI.

Maribor mesto: Oddanih glasov 4876. Dobili so: socialisti 1528, združeni klerikalci, radikali in Nemci 2165, radičevci in davidovičevci 144, NB 1038. Izvoljeni na drugi listi 2 (1 klerikalec in 1 radikal) ter 1 socialist.

Srez Maribor desni breg: Oddanih glasov 6599. Dobili so: SLS 3478, socialisti 1671, SKS

417, NB 882, Bernot 151. Izvoljeni 3 klerikalci, 1 za Napredni blok (Jože Finžgar, sin posestnika pri Sv. Marjeti na Dr. p.) in 1 socijalist.

Srez Maribor levi breg: Oddanih glasov 7170. Dobili so: SLS 5506, SKS 415, socijalisti 320, NB 929. Izvoljenih 5 klerikalcev.

Celje mesto: Oddanih glasov 1235. Dobili so: združeni klerikalci, radikali in Nemci 666, socijalisti 70, Bernot 21, NB 478. Izvoljen 1 radikal (s klerikalno in nemško pomočjo).

Srez celjska okolica: Oddanih glasov 7699. Dobili so: SLS 5170, SKS 928, socijalisti 464, Bernot 264, NB 795, NRS 78. Izvoljeni so 4 klerikalci in 1 radičev.

Srez Ptuj: Oddanih glasov 9352. Dobili so: SLS 6704, socijalisti 530, NB 1326, SKS 792. Izvoljenih je 6 klerikalcev in 1 za Napredni blok (Lovro Petovar, posestnik v Ivanjkovcih).

Srez Šmarje pri Jelšah: Oddanih glasov 5389. Dobili so: SLS 3656, SKS 784, SDS 837, socijalisti 63, Bernot 49. Izvoljeni so 4 klerikalci in 1 za Napredni blok (Anton Perkovič, posestnik in župan v Selu).

Srez Ljutomer: Oddanih glasov 5032. Dobili so: SLS 3703, SKS 604, odpadniki SLS 86, SDS 594, socijalisti 45. Izvoljeni 3 klerikalci.

Srez Prelog (Medmurje): Oddanih glasov 7020. Dobili so: hrvatski klerikalci 1147, radičevci 4511, SDS 1329, NRS 143. Od izvoljenih je 1 samostojni demokrat (dr. Janko Baričević, odvetnik v Prelogu).

Srez Čakovec (Medjimurje): Oddanih glasov 7802. Dobili so: radičevci 4338, hrvatski klerikalci 816, NRS 139, SDS 1766, trgovci in obrtniki

572, socijalisti 102, nikičevci (odpadniki Radičevi) 68. Od izvoljenih je 1 samostojni demokrat (dr. Ivan Novak, kr. javni beležnik v Čakovcu.)

Srez Konjice: Oddanih glasov 3425. Dobili so: SLS 2239, SKS 237, socijalisti 120, NB 334. Izvoljena 2 klerikalca.

Srez Slovenjgradec: Oddanih glasov 3935. Dobili so: SLS 2680, socijalisti 718, SKS 162, NB 375. Izvoljeni 3 klerikalci.

Srez Dolnja Lendava: Oddanih glasov 6245. Dobili so: SLS 4072, HSS (pravi radičevci) 1308, SKS (pučjevci) 82, NB 676, NRS 108. Izvoljeni 3 klerikalci in 1 radičev.

Srez Murska Sobota: Oddanih glasov 8252. Dobili so: SLS 2991, HSS (pravi radičevci) 2756, SKS (pučjevci) 648, SDS 1704, NRS 113, Zagorski 40. Izvoljeni so 2 klerikalca, 2 radičevca in 1 samostojni demokrat (Štefan Godina, evangelijski župnik v Gor. Petrovcih).

Srez Gornji grad: Oddanih glasov 2572. Dobili so: SLS 1956, socijalisti 136, SKS 179, NB 238. Izvoljena 2 klerikalca.

Srez Dravograd: Oddanih glasov 4347. Dobili so: SLS 1762, socijalisti 1747, SKS 310, NB 528. Izvoljena 2 klerikalca in 1 socijalist.

*

V ljubljanski oblasti pripade od 53 mandatov: Naprednemu bloku 6, SLS 40, radičevcem 5, socijalistom (marksistom) 1, Nemcem 1 poslanec.

V mariborski oblasti pripade od 64 mandatov: Naprednemu bloku 6, SLS 42, radičevcem 11 (med temi 7 Hrvatov) socijalistom (marksistom) 3, radikalom 2 (s pomočjo klerikalcev in Nemcev izvoljena) poslanca.

radikalna. Nič boljše se ni godilo zaveznikom radikalov — radičevcem. Vidi se, da se bliža tudi Radičev solnce svojemu zatonu. Sicer Radič ni toliko izgubil na mandatih kakor na glasovih. V vseh srezih se je število njegovih pristašev zmanjšalo in je odpor proti radičevščini vedno večji.

Vedeli smo, da sedanje volitve še ne bodo popolnoma potolkle sedanjih režimovcev. To tudi ni mogoče tako hitro, kajti opoziciji izvedba organizacije ni lahko delo in tudi vladni pritisk je velik. Veseli smo že lahko, da se je razmajalo režimska kolosa in se mu z volitvami prizadejalo tako težke udarce, da se je že sam prišel resno bati za svojo eksistenco.

Čim prej se umaknejo radikali in radičevci s svojih ministrskih mest, tem bolje bo za državo. Naj imajo radikali in radičevci v parlamentu tudi veliko večino, je parlament nedelaven. Tekom dveh let je narodna skupščina sprejela komaj sedem zakonov, dočim je ves ostali čas porabila za to, da je izravnavala spore, ki jih je povzročil Štefan Radič in razna korupcionistična gospoda iz radikalne stranke. Naš parlament hoče živeti od afer namesto od dela. Stranke, ki so spravile naš parlament na tako nizko stopnjo, ne zaslužijo drugega, kot da propadejo. In ravno volitve v obl. skupščine so pokazale, da se radikali in radičevci bližajo razkroju. Ljudstvo pričenja spoznavati, kje je gnoloba, ki hoče okužiti državo. Ljudstvo trumoma obrača hrbet radikalom in radičevcem. Prav je tako, kajti le na ta način rešimo naš parlamentarizem in ga usposobimo, da ozdravi neznosne gospodarske in socialne razmere v državi.

Prvi obračun z režimovci.

Vlada se je dolgo upirala, da razpiše volitve v oblastne skupščine. Šele na višji pritisk se je morala vdati. Radikalom kot radičevcem niso bile volitve nič kaj prijetne. Obe stranki sta se bali, da izkažejo izidi volitev, da njuna slava in moč padata.

Radikali in radičevci so zato napeli vse sile, da se vzdrže na višini. Vpregli so v svoj volilni aparat vse režimske sile. Volitve se niso vršile svobodno in opozicija je v narodni skupščini radi vladnih nasilij izvedla demonstracijo, ki bo reži-

movcem še dolgo brnela po ušesih. Radikali in radičevci se po volitvah zaenkrat še lahko predstavljajo kot večinska enota, četudi ne more biti izbrisano dejstvo, da so oboji izgubili mnogo zupanja med ljudstvom. Radikalom so omajane najtrdnjše postojanke v Vojvodini in Srbiji. Značilno je, da so se radikali rešili popolnega poraza v Vojvodini le na ta način, da so se vezali z Madžari in Nemci. Beograd je definitivno padel v roke demokratom in radikali niti sanjati ne smejo več, da bi bila prestolnica Jugoslavije še kdaj

Cene tujem denariju.

Na zagrebški borzi se je dobilo 25 t. m. v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 799 Din 50 p do 802 Din 50 p;
100 nemških mark za 1349 Din 80 p do 1351 Din 80 p;
100 italijanskih lir za 243 Din 11 p do 245 Din 11 p;
1 dolar za 56 Din 70 p do 56 Din 90 p;
100 francoskih frankov za 225 do 227 Din;
100 češkoslovaških kron za 168 Din 5 p do 168 Din 85 p.

Ivan Albrecht:

(Nadaljevanje.)

Cucek in Bucek in kar je bilo vmes.

Tedaj se je Lizika zavedla, kakšna dirja po vasi. Hušknila je v prvo vežo, kjer so jo hitro za silo oblekli, a Pigapuc je moral na Dole, ne da bi bil kaj opravil. Res je »videl žensko«, toda izgubil je tudi sveženj novih cokelj.

Cucek jo je po stranskih potih krenil na Dole. K Liziki si ni upal, ko je videl, kako je huda in divja, pač pa je zdaj mnogo premišljeval o ženitvi. Kje bi si bil on kdaj mislil, da so združene s tem take težave in bridkosti.

Ko je Pigapuc zagledal prihajati Cucka, ga je vprašal:

«Ali si našel coklje?»

«Nak,» se je zavzel Cucek, «kaj si jih izgubil?»

Pigapuc je žalostno prikimal.

«No, vidiš, kako je to! Zdaj sem le še brez ženske, pa še ob coklje po vrhu —»

«Oh, to je hudo,» je vzdihnil Cucek in zlezel v kot. Niti govoriti se mu ni ljubilo ta večer. Ko je videl skozi okno svit kresov, mu je šlo kar na jok.

«Sem mislil, da bo Lizika srečna in še ti ž njó, Pigapuc, zdaj pa vidim, kako je —»

«Mene je ves čas skrbelo —»

«Pigapuc?»

«Kaj?»

«Oh, meni je tako hudo, ko vidim, kako je s teboj, pa mislim —»

«Pustiva zdaj! Kar je, to je, samo cokelj je škoda.»

«Cokelj pa res — Pigapuc, veš, kaj mislim?»

«Kaj?»

«Vidiš, zato mi je tako hudo, ker to mislim in ker sem videl tebe danes —»

«Pa ne misliš res tudi ti?» se je zavzel Pigapuc.

«Res, prav res sem mislil,» je potrdil Cucek.

«Kaj, ženiti se hočeš?»

«Hm, zdaj sam ne vem, kaj bi dejal. Eno sem pač imel izbrano —»

«Oj, to so križi,» se je prestopil Pigapuc, «ali boš zdaj čakal?»

«Bog mi razodeni,» je potožil Cucek in kar na jok mu je šlo. Nato sta prijatelja molčala ves večer, a Cucek je še pozno v noč premišljeval, kaj mu je storiti. Zagledal se je bil namreč v lepo Matildo, puškarja Čevhlja z alo hčer. Brez nje Cucek kar ne more več živeti, ali kako naj revež upa, da bo Matilda kdaj njegova žena?!

II.

Puškar Čevhelj je imel številno družino, ki jo je komaj preživljal. Najstarejša hči je bila

dvajsetletna Matilda, zalo in pametno dekle. Že izra rane mladosti si je morala sama skrbeti za jelo in odelo, zato je bila tudi razmeroma zelo resna za svoja leta. Služila je po raznih mestih pri gospodi in se marsikaj naučila. Zgodilo se je pa, da je resno obolela mati Čevhlja in Matilda je morala domov, ker oče Čevhelj ni mogel najemati gospodinje. Tako jo je opazil hrepeneči Cucek in takoj sklenil v svojem srcu, da mora Matilda postati njegovega življenja družica. Kadar je le mogel, se je pod eno ali drugo pretezo sestal z očetom Čevhljem in se kaj pomenil z njim. Svoje pogovore je olepšal še s krojaškimi ugodnostmi, ki so skrbnega očeta Čevhlja kmalu zelo premamile. Ko je Cucek to spoznal, je jel hvaliti njegovo brhko hčer in tarnati, kako je prav za prav človeku težko biti samemu. Oče Čevhelj je takoj razumel, kam pes taco moli. Bil je celo zadovoljen.

«Delavec je priden, tale Cucek,» je premišljeval, «in Matilda bi bila lahko srečna z njim.»

Komaj je čakal, kdaj bo Cucek izpregovoril odkrito in jasno besedo. Zaljubljeni krojač bi bil to tudi že storil, tedaj pa je prišla vmes Pigapucova nesreča, ki je ubogemu Cucku vzela ves pogum. Dannadan je premišljeval, kaj mu je storiti. Celo bratu, ki je imel v kratkem priti od vojakov, je pisal in mu potožil svoje gorje ter ga prosil sveta.

Dezertjeri.

Narodno-socialistična stranka je imela pri zadnjih volitvah v oblastne skupščine nekaj dezertjerjev. Pet gospodov v Mariboru in približno toliko v Novem mestu. Navzlic sklepom vseh strankinih institucij, da se udeleži NSS volitev skupno z SDS, se gospodje niso pokorili strankini disciplini in so hodili pri volitvah svoja pota. Oni v Mariboru so se družili z radičevci in oni v Novem mestu z internacionalci. Mariborski dezertjerji so z radičevci vred dosegli 144 glasov in novomeški dezertjerji pa z internacionalci vred v vsem srezu 263 glasov. Sedaj vprašamo te gospode: kaj ste dosegli s svojim zgagarskim nastopom? V Mariboru ste se družili z režimsko stranko in odjedli našemu kandidatu g. Mohorku ravno toliko glasov, da ni bil izvoljen on, ampak — klerikalec. Vi se kregate s pametjo, če imenujete načelno politiko to, da onemogočite izvolitev narodnega socialista in podpirate klerikalca,

oziroma radikala, da je indirektno izvoljen z našimi glasovi! — V Novem mestu ste se združili z internacionalci v silni naivnosti, da dosežete marksizem (seveda ne sebi!) mandat. Vse dokazovanje, da ni upati na mandat, je bilo zaman. Efekt! Internacionalci nič; napredni kandidati ostane v manjšini proti klerikalcu le za nekaj glasov. Tudi to je načelna politika — seveda novomeška!

Kakor že ugotovljeno, je bilo pri zadnjih volitvah iz NSS le malo število dezertjerjev. Ogromna večina narodnih socialistov je šla navdušeno na delo in disciplinirano na volišče. Poskrbljeno je za to, da dezertjerji ne bodo več ribarili v naših vodah. Tistih pet gospodov, ki je vodilo dezertersko akcijo, je postavljenih že na hladno izven naših organizacij in se lahko prav takoj vpišejo h klerikalcem ali radičevcem, kamor pač mislijo, da bolj spadajo. Jokali ne bodo za njimi niti tisti narodni socialisti, ki so jih gospodje prevarili za glasove, kajti ti jih danes najbolj obsojajo.

Veda in gospodarska politika.

Vrhovni zakon vede je resnica. Resnica mora vladati nad vedo kot vlada lepota nad umetnostjo ali dobrim etičnem hotenjem. Vsled tega ne more biti buržujske vede in socialistične vede, ker resnica je samo ena.

Znanstvena vestnost se je vedno borila proti zunanjim vplivom. V srednjem veku se je trdo upirala hotenju katoliške cerkve. Danes ji grozi večja nevarnost od političnega strankarstva, kateremu pa se sme, če hoče ostati čista, podvreči prav tako malo, kakor cerkvenim stremljenjem. Naloga vede je, nepristransko iskati resnico, dokler je končno ne odkrije popolnoma in je ne formulira tako točno, da jo bo mogel vsak logično izsolani razum spoznati za edino resnico. Zatenkrat je človeštvo od tega zadnjega cilja vede seveda še zelo, zelo oddaljeno.

Sporu med resnico in politikom se ni izognila niti narodnogospodarska veda. Nasprotno, tukaj je bil spor vedno najbolj oster in prav v zadnjem času dosega vrhunec.

O tem, kaj je lepo, resnično, koristno — o vsem hoče odločati politika. Politika se opira na

moč. Moč bi morala služiti resnici, dejansveno pa mora večini «resnica» služiti moči. Toda niti politika ni mogla zabraniti, da bi na njeno odločevanje ne vplivalo znanstveno spoznanje resnice. In to predvsem prav na gospodarskem polju: moderna socialna politika temelji prav na tem spoznanju. Državnik si izposoja naravnost pri vedi. In usoda milijonov ljudi zavisi od tega, ali črpa državnik svoje spoznanje iz čistega vrela gospodarske resnice.

Če sledimo brez predsodkov razvoju gospodarske vede, pa tudi vidimo, da nasprotno ni politika v nobeni stroki vplivala na vedo tako močno, kot prav na vedo v gospodarskem hotenju in udejstvovanju. Merkantilizem, liberalizem, socializem: troje političnih izhodišč gospodarske vede.

Če ni veda v svoji čistoti niti buržuazna niti socialistična, pa je politika nujno ali meščanska ali socialistična, če ni zmes obojega. In ta politika je bila često izhodišče za iskanje resnice. Žalibog, toda resnično! Liberalizem je izšel iz sodobne trgovine (torej politike) in dosegel je

do znanstvenega učenja o principu *laissez aller* (popolnoma svobodnega gospodarskega udejstvovanja). Socializem je izšel iz odpora proti strašnim posledicam liberalizma in preko znanstveni socializem Marxa je prišlo do zlorabe njegovih teorij za barbarski ruski boljševizem.

Politični motivi stalno vplivajo na teoretično raziskavanje. Iskanje resnice zahaja vsled tega vedno na stranska pota. Pri tem pa mora narodnogospodarska teorija, če noče postati le veda radi vede same, stremeti za rešitvijo političnospornih vprašanj, ker resnica naj bo pripomoček za pravilno udejstvovanje. In s tem se dotaknemo enega najbolj spolzkih vprašanj.

In prav radi tega se je treba čim bolj potruditi dokopati se do čiste resnice. Pravi pogoj pravilne gospodarske prakse je pravilna teorija, brez ozira na praktične socialistične ali kapitalistične cilje. Vsled tega si enostavno ne moremo predstavljati, kako je možno stremeti za zgraditvijo novega gospodarskega reda, pri tem pa pustiti odglasovati njegove teoretične osnove od III. internacionale, kar počenjajo leninisti in trockisti v Moskvi, medtem ko niti Marx niti Lenin nista izpolnila prvega predpogoja: pravilno spoznati in oceniti kapitalistični gospodarski red.

Prvi in osnovni pogoj vsakega stremljenja po novem gospodarskem redu je in ostane pravilno spoznanje gospodarskega reda, v katerem gospodarsko živimo in se udejstvujemo. Žalosten dokaz za zanikernost znanstvenega naziranja je, če kdo očita «buržuaznemu» narodnogospodarskemu znanstveniku, da pojmuje gospodarske pojave «socialistično», če je njegovo pojmovanje in spoznanje pravilno. Prav nič boljši pa niso oni «socialistični» narodnogospodarski znanstveniki, ki se upirajo priznati pravilno teorijo o gospodarski vrednoti samo zato, ker ne odgovarja Marxovi teoriji o nadvrednosti in ki vsled tega proglašajo pravilno teorijo o vrednoti za buržuazno in kapitalistično. Kot da bi Marxov socializem ne izhajal preje in predvsem iz njegovega zgodovinskega materijalizma kot pa iz gotovih njegovih narodnogospodarskih nauk!

Ni niti buržuazne, niti socialistične gospodarske resnice. Resnica je samo ena, veljavna za vse. Resnica ima in mora imeti prav, čeprav ni politično organizirana. Resnica se ne da odglasovati.

Ali kakor je že znano, da je v največji sili pomoč najbližja, tako se je zgodilo tudi Cucku. Na Doleh so namreč začeli napeljavati vodovod. Cela vrsta delavcev iz raznih krajev je prišla na vas, a za Cucka najpomembnejši je bil Bucek.

Bucek je bil majhen, štrkljast in čokat, nekoliko plešast, precej škrbast in silno zgovoren. Redki, resasti lasje so bili bakrenordeči, oči drobne in zelenkasto sive. Včasih je Bucek nekoliko mučila naduha, da je jel sredi pripovedovanja nenadoma hropsti in kašljati, kakor da se vse podira po njem. Kljub temu je bil Bucek zabaven fant, ki mu ni nikoli pošla beseda. Vedel je povedati toliko junaških in strahotnih, pa tudi veselih doživljajev, da ga je strmeči Cucek poslušal odprtih ust, kadar je prišel slučajno v njegovo bližino. Zgodilo se je to navadno v gostilni, kamor je Bucek zahajal redno vsak večer po končanem delu, ker je imel kmalu dovolj takih poslušalcev, ki so mu radi dali za pijačo, samo da je pripovedoval. Tako se je torej seznanil tudi krojač Cucek s šegavim Buckom. Bil ju je veselo videti, ko sta si sedela nasproti. Cucek ko fiziološki preklja, Bucek pa ko potlačen štrkelj. No, prijaznosti in nekakšne gotove pristranosti to ni kalilo. Kmalu sta se tako spoprijateljila, da sta v prostem času vedno tičala skupaj. Tako se je tudi zgodilo, da je Cucek odklenil vse skrite predale svojega srca in odkril Bucku

svojo bolečino. Bucek je zvesto poslušal, se včasih nasmehnil, včasih namrdnil, rekel pa ni nobene. Šele na koncu, ko je Cucek povedal vse, kar se je zgodilo Pigapucu in česar se je bal tudi sam, se je Bucek vzdramil in se strahovito zasmel.

«To so neumnosti,» je zagotavljal, »neumnosti in malenkosti, ki niso vredne besede! Kaj se hoče?! Lotila sta se nerodno, pa vama je moralo izpodleteti. Ako se boš še ti lotil tako nerodno kot Pigapuc, boš seve deležen iste smole kot on!»

«Tega, tega se bojim,» je vzdihnil Cucek. «Ej, kaj bi omahoval! Bati se ti ni treba prav čisto nič! Zakaj smo pa fantje! Ej, Cucek, to smo speljali gladko še vse kaj drugega nego so takele malenkosti.

«Res?» se je razveselil Cucek. «Še vprašaj? Kaj misliš, da znam jaz sploh lagati?» se je odrezal Bucek.

Cucek se je bal, da bo prijatelj užaljen, pa mu je hitel zatrjevati, da sveto in pošteno veruje vsaki njegovi besedi.

Nato je jel Bucek: «Kaj z ženskami, to ni nič! Kadar ima človek opraviti z zlodjem, s samim živim vragom, takrat se pravi —»

Cucek se je prekrizal:

«Z zlodjem, praviš?»

«Kakor resnično zdaj sedim tukaj!»

«Bog se nas usmili!» vzdihne Cucek, «kaj si ti sam imel posla z vragom?»

Bucek prikima in skrivnostno mežika.

«Kako pa je bilo?» drhteče vpraša Cucek.

Takrat sem bil star kakih petnajst let in nič manjši nego danes,» začne Bucek. «Moj oče so bili tesač, pa so še meni dali plankočo in me učil tega dela. Tesala sva tedaj po gozdeh, da je bilo veselje. Nekoč sva žagala smreke. Deblo za deblom je padlo lepo in prav in v tisto smer, kamor sva z očetom želela. Nazadnje se lotiva visoke smreke, najmanj osemdeset čevljev je bila visoka!»

«Joooj,» se zavzame Cucek, «kje pa je rastlo tako drevo?»

«V gozdu,» odvrne mirno Bucek in nadaljuje: «Ko sva že bila z žaganjem tako daleč, da sva jela zabijati kline v zarezo, nama začne smreko nenadoma zanašati. Saj je ravna in lepo raščena, pravijo oče, kaj jo neki tako suče?! Žagava, žagava, kar se začne drevo majati in hreščati in pade s truščem tako, da obleži kakor brv nad globokim brezdom. O ti šment, se zavzamejo oče, kdo bo pa to tesal! Jaz! pravim jaz, oče pa: Kaj si ob pamet!? Ker se ne dam omajati v svojem sklepu, oče odidejo, jaz pa se lotim tesanja. Izpočetka je še nekam dobro šlo, nankrat se mi pa zdi, da se deblo nekam čudno maje in všibuje —»

«Pa nad brezdom si tesal?» trepeče Cucek.

«Kakopak! Tešem, tešem, tešem, kar se naenkrat posveti iz brezda —»

vati na političnem kongresu. Zato pa gospodarske politike ni mogoče formulirati drugače kot politično, socialistično ali buržuazno. In če je sramotno za znanstvenika, če namenoma iz političnih ozirov potvarja resnico, ni nič manj sramotno za politika, če se ne upa pogledati resnice v obraz in jo zastopati pred vso javnostjo.

Socijalistični politik bo največ koristil družbi

in delovnemu ljudstvu, če bo brez bojazni iskal znanstveno resnico brez ozira na to, če jo potem drugi proglase za «buržuazno» ali «socialistično», in če bo spoznano resnice brez ozira na desno ali levo uveljavljal tudi v praksi. Ker, kakor ne spada v vedo politična zavzetnost, tako ne spada v politiko bojazen pred javnim in točnim političnim principom.

Zakon o obratnih zaupnikih in zakon proti obratnim zaupnikom.

Hočemo poleg politične svobode tudi gospodarsko svobodo. Prva brez druge ni nič vredna. Poleg političnega demokratizma hočemo tudi gospodarski demokratizem. Hočemo kolektivno svobodo, hočemo pa tudi individualno svobodo za vsakega posameznika. To so naše osnovne zahteve in tudi zahteve vsega delavstva, ki se hoče osvoboditi verig gospodarske sužnosti. Prva pot h gospodarskemu demokratizmu pa so tako zvali zaupniki po obratih. To so **zaupniki vsega** v obratu zaposlenega delavstva, ki naj v zvezi s podjetjem skušajo doseči, da bo v obratu odločevalo tudi delavčevo mišljenje, nasveti, želje, besede. Ta sistem obratnih zaupnikov je seveda predstopinja za tako zvane obratne sosvete, ki naj kot enakovreden faktor deluje v celem gospodarstvu obrata. Naravno je, da za obratne zaupnike, ki naj branijo interese vsega delavstva, zahtevamo **popolno zaščito**, da radi svojega delovanja niso izpostavljeni preganjanju od strani podjetja. Ta zaščita mora biti popolna, ker v nasprotnem slučaju zaupniki svojih nalog ne morejo izvrševati. Bistveni predpogoj za to zaščito pa je **popolna nepristranost zaupnikov** v njih delovanju; kajti v nasprotnem primeru dobi podjetnik orožje v roke, da se proti zaupnikom bojujejo in se branijo uvedbi te delavsko-zaščitne ustanove. Pristransko delovanje zaupnikov pomeni tudi, da je del delavstva **strokovno nezashiten**, kar ima zopet za posledico, da nihče ne veruje v **potrebo enotnega strokovnega pokreta**. Obratni zaupniki imajo biti čista gospodarska in nepolitična ustanova delavcev.

Dobivamo pa žalostna poročila, ki dokazujejo, da nekaj delavstva za to moderno zaščito še ni

zrelo. Obupno žalosten je ta pojav. V nekaterih obratih je slučaj izročil funkcije obratnih zaupnikov v roke socialistov. Da ti ljudje nikdar in nikjer, kadar imajo priliko braniti **osnovne** zahteve in potrebe delavstva, tega niso zmožni, je znano. Njih vera in nauki pokajo na vseh straneh; dokaz temu njih razprtje, ki samo to potrjujejo, da niti sami ne verujejo enotno v njih nauke. Kako pa naj verujejo drugi?

Uzunović se je o izidu volitev zelo pohvalno izjavil in je naravnost navdušen (kakor pravi) od uspehov, ki so jih dosegli radikali. Na Uzunovićevo «navdušenje» pa ni veliko dati. Tudi o zvezi z radičevci se je svoj čas Uzunović nad vse laskavo izražal, potem je pa ravno zaradi zagrebške gospode demisijoniral. In z volitvami se mu zna zgoditi isto. Volitve v oblastne skupščine so začel konca Uzunovićeve vlade.

Prva seja narodne skupščine po počitnicah se je vršila 25. januarja. Seja je bila zgolj formalnega značaja in zanimiva le v toliko, ko je bila odprta debata o interpelaciji Ljube Davidovića o terorju, ki so ga izvrševala državna oblastva pri pravkar izvršenih volitvah. Med Davidovićevo utemeljitvijo interpelacije je nastal v skupščini hud prepir. Davidović je omenil primere, da so bili narodni poslanci ob priliki volitev dejansko napadeni in pretepeni. Med splošnim vpitjem je predsednik skupščine zaključil sejo. — Tudi Stefan Radić se pritožuje zaradi volilnega terorja

Da pa so tako kratkovidni, politično nezreli, taki **prijatelji podjetnikov**, pa nismo mogli misliti. V svoje funkcije so zanesli politiko. Ne samo, da delavcev, ki so v nasprotnih strokovnih organizacijah ne ščitijo, oni so napovedali **boj** tem delavcem. Podjetjem je to všeč, ker tudi za razmere v podjetjih velja pregovor: Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima. Vodilni funkcionariji v strokovnih organizacijah imajo dolžnost, da z energičnim ukorom takim «zaupnikom» preprečijo nevarnost, ki preti s takim početjem misli obratnih zaupnikov. — Proti takim buržujskim metodam nasilja se bomo borili z vsemi sredstvi, ker v njih vidimo za delavstvo največjo nevarnost. S takim početjem socialisti izzivajo zakon o zaščiti delavcev pred delavskimi zaupniki! Kje vidite take metode v vrstah podjetnikov? Vaše lastno orožje vas bo pokopalo, delavstvo pa bo po takih «delavcih» prišlo še ob te male pravice. Vedite: Kakor gre vera po duhovnikih gori in tudi doli, tako gre s takim «socialnim» delom tudi socializem po takih «delavcih» doli. Sramota!

*

Politični pregled.

(četudi je v vladi) in zahteva odstop nekaterih velikih županov in notranjega ministra. Seveda Radić ne bo nič dosegel, kakor se je tudi Davidović zastonj pritoževal v skupščini. Pri nas ne odločuje pravica, ampak pest radikalov. Dolgo pa to ne bo smelo biti več!

Državni proračun pred finančnim odborom. Finančni odbor debatira o proračunih posameznih ministrstev. Vlada večina ne posluša veliko predlogov opozicije, ampak avtomatično odglasuje vse, kar ji predloži vlada. V posameznih proračunih so se izvršile velike redukcije. Pri proračunu ministrstva za šume in rudnike se reducira 714 nameščencev, pri ministrstvu gradjevin pa 133 nameščencev. Koliko je teh nameščencev zaznamovanih le na papirju, oziroma koliko jih bo res zadel redukcija in kam bodo šli služiti kruh ubogi reducenci, tega ministri niso povedali. Pri poštnem ravnateljstvu se ukinejo: šest tajnikov, trije pisarji in trije pripravniki. Ukine se kredit 190.000 Din za preureditev telefonov

«Ježeš!»

«Hm, si mislim, kaj pa to pomeni? Kdo je neki tako ljubezniv, da mi sveti pri delu?! Medtem se posveti še drugič, pa tretjič, potem pa —»

Cucek si z obema rokama zakriva oči, Bucek pa nadaljuje: «Potem pa zaropoče, zagrmí in zarožlja, ko da se bliža sodni dan. Strašen smrad po žveplu me vsega omami, rdeča, prav črno rdeča luč me čisto oslepi, ko pa se zavem, vidim pred seboj na deblu stati samega črnega vraga.»

«Za pet božjih krvavih ran,» stoka Cucek, «nehaj no! Saj vidiš, da me bo kar zlomilo!»

«Kaj te bo lomilo,» se zasmije Bucek, «saj še mene ni, ki sem moral to doživeti! Počakaj, da ti povem do kraja! — «Kaj pa delaš?» pravi zlodej, a jaz: «Tešem.» Zlodej spet: «Ali veš, da je to moj kraj?» a jaz: «Ne tvoj, ampak božji!» Tedaj spet zagrmí ko da se svet podira, zlodej izgine, jaz omahnem in izgubim zavest. Ko se spet predramim, ležim poleg smreke, brezdna pa ni nikjer več. Gledam, gledam in sam sebi ne morem verjeti. Smreka je prava, še moja plankaca je zaplčena vanjo, samo brezdna ni več. Od veselja in strahu začnem na vse grlo klicati očeta, ki tudi res kmalu pridejo, a toliko da ne zbeže, ko me zagledajo. «Kakšen pa si, za božjo voljo,» vzkliknejo oče in mi povedo, da imam rdeče lase, medtem ko sem še malo preje imel temnokostanjeve. Jaz jim seve začnem

pripovedovati, kako in kaj se mi je zgodilo. Ko vidijo, da res brezdna ni nikjer več, spoznajo, da govorim samo čisto resnico, pa se nikakor ne morejo dovolj načuditi, kako je vse to mogoče. «S tabo ima pa sam Bog svoje čisto posebne namene,» pravijo oče, potem pa odideva oba potolažena domov. Za spomin na ta dogodek mi je ostalo marsikaj: rdeči lasje, majhen sem ostal, kakor sem bil takrat, pa še nekaj. Ali naj ti tudi to povem?»

«Sicer se bojim,» zastoka Cucek, «vedel bi pa le rad.»

«Naj pa bo,» pravi Bucek, «samo pod smrtnim grehom mi moraš obljubiti, da tega nikoli živi duši ne izdaš!»

«Nikoli!» odmeva iz Cucka.

«Vidiš,» pravi zdaj skrivnostno in šepetaje Bucek, «jaz vem izza tistega časa marsikaj, česar drugi ne vedo —»

Cucek prebledi in se jame odmikati, a Bucek ga potolaži.

«Nič se ne boj, saj veš, da sem tvoj prijatelj in da ti hočem dobro. Dokler boš z menoj, ti ne bo nič hudega. Kar brez skrbi bodi. Ti bom že pomagal, tudi glede Matilde se lahko zaneseš name!»

Zdaj se je Cucku odvalil kamen od srca. Kakor brez pameti je naročal pijačo, Bucek pa pil ko goba.

«Tak mi boš res pomagal?»

«Pošteno res,» je momljaj Bucek, ki se ga je bilo vino že začelo prijemat.

Pozno v noč sta se prijatelja ločila. Cucek je odhajal vesel in potolažen domov in je komaj čakal prilike, ko bo lahko povedal Pigapucu, kakšnega mogočnega zaveznika in pomočnika je našel v Bucku. Bucek je bil precej «v rožcah». Ko je prišel k tovarišem, je legel in se začel smejati tako na ves glas, da je vse delavce predramil.

«Kaj pa imaš nocoj, Bucek,» so se jeli zapored oglašati in godrnjati, ko pa jim je Bucek pojasnil, kakšno zgodbo je natvezel krojaču Cucku in kako ga je s tem priklenil nase, so se začeli vsi smejati z njim vred.

«To boš še pil, Bucek,» so ga vzpodbujali in mu dajali pogum.

«Še oženim se nazadnje,» se je pohvalil Bucek in zadovoljno zadremal. Lepe, prijetne sanje so ga zabavale do belega jutra, ko ga je spet vzdramila pusta vsakdanjost s klicem na delo...

III.

Že naslednji dan so vedele vse Dole, kakšne strašne doživljaje ve povedati kepasti Bucek in kako mu je zbog tega dano marsikaj, kar ostane sicer navadnim zemljanom večna skrivnost. Kmalu je seve vedel tudi Bucek, da je krojač Cucek poklepetal tudi to, kar je obljubil na večne čase pod smrtnim grehom ohraniti zase.

«Je že prav,» je pomislil Bucek, «čez sedem let pride vse prav.»

naročnikov in 700.000 Din za poslopje počte v Mariboru. — Gospod vojni minister je povedal, da stane en vojak državo na dan le 7 Din. V Kragujevcu se sezida tovarno, ki bo izdelovala municijo in topove. Tovarna za letala bo mogla izdelati 200 avijonov letno. Z ozirom na proteste proti premestitvi vojaških delavnic iz Ljubljane je minister izjavil, da o tem nič ne ve in da delavnice ostanejo zaenkrat še na svojem dosedanjem mestu. — Notranji minister je po zagovoru svojega proračuna na razne interpelacije med drugim poudaril, da kar se kronskih upokojencev tiče, stvar ni tako nujna (!); občinske volitve v Ljubljani bodo pa kmalu razpisane. — Pro-

metni minister je naznanil reorganizacijo in komercializacijo prometa pod pritiskom, da mora nekaj obljubiti, da mu izglasujejo poslanci proračun. — Pri proračunu o prosvetnem resortu se je zvedelo, da ima režim namen, reducirati na ljubljanski univerzi več profesorskih mest; dalje se ukine v vsej državi 40 mest srednješolskih profesorjev in črtajo se vsi krediti za zidavo novih šol. — V resortu šum in rudnikov se reducirata pri rudarskem poglavarstvu v Ljubljani oba rudarska inspektorja in še več uradnikov. Velike redukcije se izvrše tudi pri ljubljanski direkciji šum.

Tedenske vesti.

* **Predpisi za tovarne pohištva in za mizarstva podjetja v Sloveniji.** Zaradi preprečenja obolenj oči in dihalnih organov delavstva, zaposlenega v imenovanih podjetjih, se po členu 14. zakona o inspekciji dela z dne 30. decembra 1921., Uradni list z dne 21. aprila 1922., št. 106/39, in na podlagi §§ 30. in 31. zakona o zaščiti delavcev z dne 28. februarja 1922., Uradni list z dne 13. julija 1922., št. 211/74, ter pravilnika o higijenskih in tehničnih varnostnih odredbah v podjetjih z dne 25. oktobra 1921., Uradni list z dne 16. oktobra 1924., št. 305/96, predpisuje nastopno: 1.) Za politiranje lesnih predmetov se ima uporabljati špirit, denaturiran s terpentinskim oljem in šelakom. 2.) Najstrožje se prepoveduje uporaba špirta, sestojčega iz metilnega alkohola in lesnega olja, ker v alkoholu varira odstotek acetona, ki je škodljiv za oči in dihalna uposlenega delavstva. 3.) Za dovolitev uporabe špirta v industrijske namene (ad točka 1.) se je obračati na pristojno finančno ravnanje. 4.) Prizadete, ki se po gornjem predpisu ne bi ravnali, bo pristojna inspekcija dela obšutno kaznovala, poleg tega pa tudi zadevo sporočila okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v nadaljnje postopanje. — Za inspekcijo dela v Ljubljani in Mariboru: ing. Baragassr.

* **Zdravstvena predavanja prosvetnega odseka Delavske zbornice.** Prosvetni odsek Delavske zbornice bo priredil v prihodnjih štirih tednih ciklus predavanj za ljubljanske delavce in na-

meščence. Predavanja se bodo vršila v veliki dvorani Mestnega doma, in sicer v naslednjem vrstnem redu: 1.) v ponedeljek 31. januarja: «Tuberkuloza», film v treh dejanjih, predavatelj gosp. dr. Vrtovec; 2.) v ponedeljek 7. februarja: «Prva pomoč v sili», 46 skioptičnih slik, predavatelj g. dr. Pirc; 3.) v ponedeljek 14. februarja: «Spolne bolezni», film v dveh dejanjih, predavatelj g. dr. Vrtovec; 4.) v ponedeljek 21. februarja: «Alkoholizem», 72 skioptičnih slik, predavatelj g. oficial Puhar. Predavanja ad 1.) do 3.) trajajo okrog poldruge uro, ad 4.) pa dve uri. K predavanju «Spolne bolezni» osebam izpod 18 let pristop ni dovoljen.

* **Šestodstotno obligacijsko posojilo mesta Ljubljane za zgradbo stanovanjskih hiš** so dne 20. in 21. t. m. podpisali: Marn Amalija, zasebnica, 1000 Din; Neimenovani 25.000 Din; Breskvar Rudolf, delovodja tobačne tovarne, 20.000 Din; Trost Karel, mestni učitelj v p., 1000 Din; Neimenovani 15.000 Din; dr. Ujčič Josip, univerzitetni profesor, 1000 Din; Zelenik Fran 2000 Din; Neimenovani 30.000 Din; Neimenovani 10.000 Din; Kollman Franc, veletrgovec itd., 100.000 Din; Neimenovani 25.000 Din.

* **Preganjanje slovenskih bolnikov iz zagrebških bolnic.** V zagrebških bolnicah se vedno nahaja tudi precejšnje število bolnikov iz Slovenije, proti katerim se vrši zlasti iz radičevskih in federalističnih krogov gonja, češ, da so na škodo hrvatskim bolnikom. Ta gonja je končno rodila

uspehe. Podleglo ji je tudi policijsko ravnanje, ki se izgovarja, da slovenske občine nočejo priznavati domovinske pravice revnim bolnikom in prevzeti zanje stroškov. Ne vemo, koliko je resnice na stvari. Vsekakor pa bi bilo moglo zagrebško policijsko ravnanje preko mariborskega in ljubljanskega velikega župana že davno take primere, če so se res dogodili, spraviti v red. Nikakor pa se ne dá razumeti, da je policijsko ravnanje sklenilo v bodoče vse slovenske bolnike, ki ne morejo sami v naprej plačati bolniških stroškov, izgnati iz bolnic ter jih prepeljati v Ljubljano, kjer naj ž njimi napravijo, kar znajo.

* **Duhovniki ne smejo biti člani finančnih zavodov.** Po poročilih rimskih listov je papež obnovil prepoved Pija X., po kateri je duhovnikom zabranjena vsaka udeležba pri finančnih zavodih, to je bankah, hranilnicah, trgovskih podjetjih itd. Izjeme dovoli le papež in nosijo v takih primerih pristojni škofje vso odgovornost.

* **Potresi.** V nedeljo zjutraj ob 4. uri 24 minut je potresomer v Ljubljani zabeležil potres na razdalji 335 km od Ljubljane. Beleženje potresomera je znašalo šest minut. Nadalje je bil v ponedeljek 24. t. m. zjutraj ob 2. uri 25 min zabeležen okrog 13.500 km oddaljen potres. Beleženje potresomera je trajalo 2 uri 5 minut.

* **Star grešnik v kajbici.** Na glavnem koldvoru v Ljubljani je kriminalni organ g. Gruden kontroliral dohod in odhod potnikov ter opazil sumljivo vedenje nekega moškega. Ogledal si ga je bolj natančno ter ga končno povabil na razgovor v policijsko ekspozituro. Bil je to brezposelni delavec Štefan Butolen. Že dalje časa ga varnostna oblast zasleduje zaradi starih grehov. V maju leta 1925. je ukradel na Teznu pri Mariboru moško kolo, a 4. novembra lanskega leta je odnesel g. Zorku v Novem Vodmatu več nove obleke.

* **Sirovi morileci.** Pišejo nam: V obmejnem št. Ilju je jeseni, kakor je znano, tihotapska tolpa umorila službojočega finančnega stražnika. Zločin se je izvršil takole: Opazivši stražnika je temna četvorica tihotapev urno odložila tihotapske nahrbtnike v gozdu ter korakala naprej, kakor da so gozdni delavci, ki si ogledujejo, katero drevo naj prvo pade. Stražnik se je res dal premotiti. Prišedši mimo njega je eden raz-

Bil je zadovoljen sam s seboj in še bolj seve s prijateljem Cuckom. Kjer je bil, je kahal nove porednosti in delal in koval načrte, kako bo razodeval Cucku svoje — skrivnosti.

Cucek je postal zdaj zopet pogumnejši. Spet je jel hoditi tako, da je kar mogoče pogosto srečaval Čevhelja in seve z novim pogumom hvalil njegovo zalo hčer. Puškar Čevhelj, ki je bil že v skrbeh, da si je krojač morda premislil, je bil zdaj spet potolažen. Sam je napeljeval Cucka, da bi že vendar enkrat — zasnil. Povedal mu je, da je žena zdaj že dokaj okrevala in da bo prav kmalu spet lahko sama opravljala vsa domača dela.

«Potlej bo pa Matilda spet šla služiti,» je zaključil Čevhelj, Cucka pa je jela obhajati kurja polt, tako se je bal za svojo izvoljenko, reči si pa le ni upal nič.

«Čudak,» je pomislil Čevhelj, «temu jo bo treba prav naravnost ponuditi. Ker za enkrat tega le še ni maral storiti, je obmolnil. Cucek pa je komaj čakal, da je spet dobil Bucka.

«Jejžeš, Bucek, lepo te prosim, pomagaj mi,» je začel moledovati.

«Saj ne gori voda —»

«Še hujše —»

«Kaj pa je takega?»

«Čevhelja je spet zdrava!»

«To vendar ni nič hudega,» se je zasmel Bucek.

«Oh, pa še kako!»

«Kaj je ne moreš trpeti?»

«O. Bog ne zadeni! Iz srca rad jo imam, saj je Matildina mati. Kar me spominja Matilde, imam vse rad, oh —»

«No, kaj pa je potem?»

«Oh, Marija, Bucek, ali še zdaj ne razumeš?!»

«Kaj?»

«Oh, ko mi je vendar tako strašansko hudo povedati, oh —»

«Ali je Matilda bolna?»

«Da bi le bila, pa ni!»

«Ti si pa lep fant, res!»

«I no, če bi bila bolna, bi vsaj ostala lepo doma, tako pa —. Oh, Bucek, ali me še res ne razumeš?»

«Nak!»

«Služit pojde, Matilda pojde spet služiti po svetu.»

«A tako?» se je na videz zavzel Bucek.

«No, no, to pa še ni nič hudega. Saj se ne bo v zemljo vdrila!»

«Še hujše!»

«Zakaj?»

«Kaj pa misliš? Po mestih je gospoda, ki vse ve in vse zna in je z vsemi mažarji namazana, kaj pa misliš, če dobi Matildo v roke, pa mi jo prevzame —»

«Nič se ne boj! Ali si kdaj že kaj govoril ž njo?»

«Sem.»

«Kje?»

«Na cesti.»

«Kaj?»

«Tako, kar je pač bilo. Vprašal sem jo, kam gre, kako je z vremenom —»

«Drugega nič?»

«Nič —»

«Seve, potem je res težava. — Ali bi si upal dobiti od nje las?»

«Las?»

«Da, las,» je potrdil Bucek.

«To bo pa težko,» je malodušno vzdihnil Cucek.

«Tega moraš dobiti,» je zatrdil Bucek, «sicer je vse zastoj.»

Cucek se je moral vdati. Spet je hodil po takih potih in ob takem času, da je moral srečati Čevhelja.

«Bog daj, oče!»

«Bog daj!»

«Ali je Matilda še doma?»

«Še,» je potrdil puškar in se razveselil, češ: «Danes se pa ožunači!»

«Kakšen dolg las imate na rami,» je zdajci vzkliknil Cucek.

Čevhelj se je nasmehnil:

«Oh, te ženske, kamor stopijo, puščajo svoje grive!»

Medtem si je Cucek junaško prisvojil dolg las, a Čevhelj se je namuznil:

«Lej ga spaka, pa ravno Matildin je!»

(Dalje prihodnjič.)

bojnikov bliskoma zagrabil stražnikovo puško, drugi pa zakril nesrečni žrtvi z eno roko oči in z drugo zamašil usta. Poglavar zločinskih tiho-tapcev, Vesjak, je nato nesrečniku prerezal vrat, med tem ko je držal 15letni tiho-tapec Jamernik (Jamernegg) k smrti obsojenega za noge, da bi ne mogel cepetati. Junaško se je branil umorjeni, celo smrečico je v boju s sirovimi divjaki izpulil v obrambo. Doigo ni bilo točnega sledu o morilcih, danes pa so že vsi pod ključem in čakajo, da jim vrne roka pravice milo za drago.

* **Tat šolarskih sukenj.** O drznem ljubljanskem tatu šolarskih sukenj Janezu Strgarju, ki se je skušal pred nekaj dnevi v zaporu težko poškodovati, prihajajo nove stvari na dan. Janez Strgar ni bil samo specialist za suknje, ki jih je kradel po garderobah raznih šol, temveč je bil tudi premeten tat dežnikov. Posebno rad je kradel damske dežnike. Na vadbici učiteljskega na Resljevi cesti je izmaknil kar pet dežnikov. V Marijanišču je pobral en dežnik, na magistratu je ukradel en dežnik, pa tudi veliko županstvo je posetil ter nam zamenjal svoj slabi dežnik z dobrim. Strgar je ukradel tudi suknjič, v katerem je našel dva zlata uhana. Kdo je lastnik teh uhanov, še ni znano.

* **Strašen vihar v Beogradu.** V Beogradu je te dni razsajal strahovit vihar, znan pod imenom «košava». To ime mu je dalo ljudstvo, ker je navadno tako silen, da kosi strehe, dimnike in vse, kar zajame. Tudi tokrat je orkan to ime v polni meri zaslužil. Beograd, zlasti pa predmestja ob Donavi, izgledajo kakor da bi bil razsajal tam močan potres. Dimniki so skoro vsi izginili, le na hišah, ki so zakrite z večjimi poslopji, so ostali še nepoškodovani. Ulice so posute s strešno opeko, razbitimi šipami in tramovjem porušeni streh. Cestne svetilke so vse razbite, brzojavne zveze pa po vsem mestu prekinjene.

* **V razburjenju v smrt.** Te dni se je vrgel v Šiški pod vlak 15letni ključavničarski vajenec Anzi Ribnikar, ki ga je vlak povozil do smrti. Med dečkom in njegovim mojstrom je prišlo do nekkih nesoglasij. Pred 18. uro je fant zapustil delavnico in izginil, golorok, pustivši jopič kar v delavnici. Kam je hitel, se je doznalo šele pozneje, ko ga je našel železničar Prosen razpolovičenega poleg tračnice v Šiški.

* **Nesreča na Pragerskem.** Na kolodvoru na Pragerskem se je ponesrečil učenec 2. razreda mariborske gimnazije Karel Volbenk. Sošolci pripovedujejo o nesrečnem dogodku to-le: Oče ponesrečenega dijaka je železniški uradnik na Pragerskem in stanuje na oni strani proge tako, da ima najkrajšo pot s postaje domov kar preko proge. Tega pa seveda ne more dovoliti postajenačelnik, zlasti ne ob času, ko prihaja šolarski vlak iz Maribora, ker vozijo takrat kar štirje brzovlaki skozi Pragersko. Da se skrije pred postajenačelnikom, je dijak Volbenk redno skakal z vlaka, še preden je vlak stal. Tokrat pa je skočil tako nesrečno, da je priletel v kretnice, na kar se je zgodila nesreča, da ga je vlak vlekel naprej in mu potegnil vse meso z noge in je le malo upanja, da ostane pri življenju. Naj bi ta nesreča bila svarilo vsem šolarjem, ki so zelo neprevidni med vožnjo.

* **Nesreča med pohorskiimi drvarji.** Za pohorske drvarje je letos zopet napočila sezona. Poleti napravljajo vrh planin, često na nedostopnih mestih, drva in hlode, ki jih lahko pozimi v snegu spravljajo v dolino. Letos je snega zapadlo precej debelo in zato je na Pohorju vse živo. Kakor ima to delo sicer svoje lepe in prijetne strani, je vendar tudi zelo nevarno. Na ročnih sankah nalože včasih cel kubični meter drv, a korenjaki se kosajo v tem, kdo jih spelje več. In v strmici gre potem kot blisk v dolino. Tam je treba krepkih rok in skoro še krepkejših nog, da mu sanke ne uidejo in ga ne pokopljejo pod seboj. Še bolj nevarno pa je spravljanje hlodov, ki so včasih dolgi po 10 m in še več. Taka ne-

sreča je zadela pred par dnevi drvarja Alojzija Pavčiča pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Spravljal je hlode s Klopnege vrha po drči k cesti. Pri tem ga je zadel težak hloď ter mu zdrobil obe nogi. Težko ranjenega so tovariši prinesli na nosilnici, ki so jo napravili iz vej, v dolino, odkoder so ga nato prepeljali z vlakom v mariborsko bolnico.

* **Predrzen vlom skozi okno.** Na dvorišče hiše št. 10 v Škofji ulici v Ljubljani se je splazil te dni zvečer predrzen neznanec. V ugodnem trenutku je vlomil skozi okno v stanovanje čevljarkega mojstra Josipa Breskvarja. V sobi je tat udrl v neko omaro in ukradel iz predala 1000 Din gotovine v 100dinarskih bankovcih.

* **Po dveh letih prišel v roke pravici.** Te dni je detektiv prijel v neki ljubljanski gostilni 33-letnega Petra Zdešarja iz Notranjih gor, ki so ga varnostna oblastva že dve leti zastoj iskala zaradi hudodelstva posilstva. Zdešar je bil po kratkem zaslišanju izročen sodišču in spravljen v zapore deželnega sodišča.

* **Fantje in nož.** Te dni zvečer so vasovali fantje pod okni lepih deklet na Pohovi pri Hočah. Na potu pa so se skregali in je dober prijatelj zabodel 18letnega hlapca Franca Grašiča z nožem v trebuh, tako da so ga morali prepeljati v bolnico.

Smrtna kosa. Iz Vevč nam poročajo tužno vest, da je našemu dobremu tovarišu Francu

Dežmanu umrla žena in mu zapustila tri nepreskrbljene otroke. Našemu tovarišu izrekamo tem potom iskreno tovariško sožalje, pokojnici pa bodi lahka domača gruda!

* **VII. podoficijski ples** se vrši v torek 1. februarja t. l. v veliki dvorani hotela «Union» pod pokroviteljstvom komandanta Dravske divizijske oblasti divizijskega generala g. Dan. S. Kalafatič. Sodeluje godba Dravske divizijske oblasti. Začetek točno ob 20. uri. Vstopnina 15 Din.

Dopisi.

JAVORNIK. Volitev za oblastno skupščino smo v nedeljo zaključili ter smo napredovali za lepo število glasov. Takoj drugi dan smo pričeli z volitvami delavskih obratnih zaupnikov. Izid teh volitev bo razviden v petek, tako da ne moremo podati poročila. Gotovo pa je, da bomo tudi tukaj napredovali. Volitve v oblastno skupščino so pokazale, da je občina še napredno-socialistična ter je dobil napredni občinski odbor zupanje ljudstva za svoje gospodarstvo. Prejšnji klerikalni občinski svet se ni zmenil za šolo vseh 18 let, sedaj pa se sproti popravlja. Ako bi gospodarili še v naprej klerikaleci, bi se v nekaj letih ne poznalo, ali je zidana ali iz ilovice, ker jo ves ta čas niso prepleskali. Edina rešitev je bila v tem, da je prišla občina v napredno-socialistične roke.

Narodno-strokovna zveza.

Ustanovni občni zbor Narodno-strokovne zveze se vrši v nedeljo dne 6. marca dopoldne. Vse podružnice bodo v kratkem prejele vabila in potrebna navodila. Ta občni zbor mora biti obenem manifestacija narodno in socialno orijentiranega delavstva, zato je dolžnost nas vseh, da se za ta zgodovinski dan pripravljamo.

Predavanja. Narodno-strokovna zveza priredi v februarju in marcu cel ciklus predavanj pri svojih podružnicah. Predavanja bodo spremljana s skioptičnimi slikami. Že sedaj opozarjamo vse podružnice, da poskrbe za zadostno udeležbo pri predavanjih. Vrstni red predavanj in temo natančno v prihodnji številki lista.

GRAČNICA. V soboto 22. t. m. se je vršil pri nas občni zbor podružnice «Unije» v Gračnici. Po podanih poročilih, ki so bila vsa odobrena, je občni zbor pozdravil tajnik tov. Kravos iz Ljubljane, ki je tudi poročal o delavskem položaju. Po njegovem poročilu se je vršila volitev odbora in je bil soglasno izvoljen naslednji odbor: Ferdo Vengust, predsednik; Edo Groznik, podpredsednik; Florijan Vorina, tajnik; Karel Flis, blagajnik; Jože Paradižnik in Vertačnik, odbornika; Alojzij Pušnik, Fran Plahuta in Tomaž Flis, nadzorniki. Občni zbor je v najlepšem redu zaključil novoizbrani predsednik.

Strokovna šola. Izvrševalni odbor NSZ je na eni svojih zadnjih sej sklenil prirediti v mesecu februarju strokovno šolo, v kateri se bodo predavala vsa socialno-politična in gospodarska ter strokovna vprašanja. Podroben načrt in dneve bo določil izvrševalni odbor na eni svojih prihodnjih sej, na kar bomo to tudi objavili.

Funkcijonarski tečaj. V mesecu februarju ali marcu bo priredila Narodno-strokovna zveza dvadnevni praktični tečaj za svoje funkcijonarje. V tem tečaju bodo dobili priglasienci vsa potrebna praktična navodila, kako je voditi podružnico, da bo nje delo uspešno. V ta tečaj bo morala poslati vsaka podružnica vsaj po enega svojih funkcijonarjev. Več o tečaju v okrožnici, ki jo bo razposlalo tajništvo v najkrajšem času.

ŠT. PAVEL. V nedeljo 30. t. m. ob devetih dopoldne se vrši občni zbor podružnice Narodno-socialne strokovne zveze. Na občnem zboru poročata delegat centrale iz Ljubljane. Prosimo vse tovariše in tovarišice, da se tega za naš razvoj velevažnega občnega zbora udeleže v kar naj-

večjem številu. Po občnem zboru se vrši predavanje o potrebi izobraževalnega dela med delavstvom. Predavanje je zelo važno in je že iz tega razloga dolžnost vseh članov, da pridejo sigurno in točno na občni zbor in k predavanju.

SENOVO. Tukajšnja podružnica ima v nedeljo 20. februarja ob treh popoldne v prostorih rudniške restavracije svoj občni zbor z običajnim dnevnim redom. Poročata tudi delegat izvrševalnega odbora iz Ljubljane. Vabljeni prav vsi člani.

STRAŽIŠČE PRI KRANJU. Podružnica «Unije» ima v nedeljo 6. februarja ob 13. uri v prostorih g. Antona Križnarja svoj redni občni zbor, na katerem bo med drugim poročal tudi delegat centrale iz Ljubljane. Vsi tovariši naj pridejo na občni zbor sigurno in točno.

JESENICE. Tukajšnja podružnica NSSZ ima v nedeljo 30. t. m. ob devetih dopoldne v društvenem lokalu na Savi svoj sedmi redni občni zbor. Dnevni red: Poročilo odbora; poročilo delegata osrednjega vodstva iz Ljubljane; volitev novega odbora; slučajnosti. Vsi člani kakor tudi narodno-socialistično delavstvo se vabi, da se občnega zbora v polnem številu točno udeležijo. Podano bo tudi poročilo o izidu volitev obratnih delavskih zaupnikov v tovarnah Kranjske industrijske družbe.

SENOVO. Podružnica NSZ v Senovem pri Rajhenburgu daje na znanje, da so naši člani vestno izpolnili svojo politično dolžnost pri volitvah. Dokazi so nam izredno lepi uspehi v krajih, kjer pred dvema leti ni bilo narodno-naprednih glasov. Tako je imela leta 1927. v Rajhenburgu II. skrinjica 210 glasov, a leta 1925. le 47. Na Velikem Kamnu letos 26 glasov, a leta 1925. le tri glasove (s Koprivnico in Podsredo). Poleg tega smo dobili še v Koprivnici (mariborska oblast) 16 glasov. Najlepši dokazi, da je naše delavstvo, organizirano v strokovni organizaciji, tudi narodno trdno v boju zoper razdirajoče sovražnike črne ali rdeče barve. — Naš delokrog je obsežen; segamo tudi v občino Blanco, kjer je dobila druga skrinjica 81 glasov, a leta 1925. le 13. Seveda smo povsod nastopili s političnimi krajevnimi organizacijami v skupni, trdni fronti, a zato tudi lepi uspehi. Taki uspehi so tudi za nas najlepše plačilo. Vodstvo poziva vse člane ponovno, da nemurno delajo naprej v procvit naše strokovne organizacije! V delu je moč, a v slogi sila!

Pogovor o tem in onem.

O razširitvi španske bolezni po vsej Evropi.

V vsej Evropi več milijonov bolnikov. — Naše države se je dolgo izogibala, sedaj se pa širi tudi pri nas. — Pravijo, da ne bo dolgo razsajala. — Kako se varuješ pred to boleznijo.

Iz zgodovine vemo, da je gripa ali, kakor jo imenuje naše ljudstvo, španska bolezen, razsajala že v 18. stoletju. Zlasti močno pa je razsajala v Evropi leta 1918. ob koncu vojne, ko se je pojavila najprej v Španiji, od česar je dobila svoje sedanje ime. Takrat je po vsej Evropi zahlevale številne smrtne žrtve, dočim je sedaj večinoma lažjega značaja. Kakor se sodi, je sedaj v Evropi več milijonov na španski boleznijo obolenih ljudi. K nam je prišla ta kužna bolezen šele zadnje dni, dočim v Angliji, Nemčiji, Češko-slovaški, Italiji in drugod razsaja že dalje časa.

V naslednjem prinašamo v izveščku navodila za varovanje pred špansko boleznijo, ki smo jih prejeli od higijskega zavoda v Ljubljani:

Gripa je nalezljiva bolezen, ki preplavi od časa do časa cele dežele. Prva tako obsežna epidemija je znana iz leta 1580., ko se je iz Orianta razširila po celi Evropi; v letih 1818. do 1921. je Evropa doživela zadnjo tovrstno poplavo. Takrat se je bolezen pojavila v Španiji, odkoder se je razširila na sosednje dežele pod imenom španska bolezen. Bila je zelo hude narave. Širjenje gripe sledi našim prometnim sredstvom, raznašalec je oboleni človek. Zaradi tega se bolezen tudi najprej pojavlja v večjih središčih, v pristaniščih, oziroma sploh velikih mestih. Razen velike hitrosti, s katero se bolezen širi, je posebno značilno zadnje dejstvo, da povzroča takoj obolenje celih množic, čemur je vzrok njena velika okužljivost in pa okolnost, da se povzročevalci bolezni raztrosijo v okolico po kašljanju in kihanju bolnikov. Prav posebno pa pripomorejo k čim večjemu razširjenju lahko oboleni, ki se nemočno kretajo med zdravimi. Razvoj epidemije same je nastopen: Med pojavom prvega obolenja do vsestranskega razširjenja poteče kakih 14 dni ter doseže v treh tednih višek, v teku nadaljnjih 14 dni preide popolnoma. Cela doba epidemije traja torej, sodeč po sedanjih izkušnjah, šest do osem tednov. Kljub obsežni razširjenosti je odstotek umrljivosti razmeroma majhen.

Vzrok bolezni je infekcija, to je naseljenje povzročevalcev bolezni v naših udih: nosu, grlu, pljučih. Glede povzročitelja samega pa gredo mnenja še narazen. Inkubacija, to je doba, ki preteče od enega do treh dni; med tem časom opazimo včasih predhodne znake, kakor zbitost in nahod, po navadi pa se človeka loti bolezen nenadoma s tresavico, hitrim naraščanjem vročine in močno utrujenostjo. Bolnika muči hud glavobol, v nadaljnjem poteku bolezni se pojavi omotica, bolečine v hrbtu in udih, apetit zgine. K temu se pridruži v mnogih primerih katar dihalnega predora, nahod, vnetje sapnika in bronhijev. Omeniti je, da prične gripa včasih z nenadno globoko nezavestjo, krči ali hipno nastalo omotico. Takim neobičajno pričetim obolenjem sledi navadno lahek in hiter potek. V splošnem pa razločujemo sledeče tipe: 1.) Toksična (zastupljena) oblika z glavobolom, bolečinami v udih, deliriji in bruhanjem. 2.) Katara-lična oblika z nahodom, vnetjem grla, sapnika, bronhijev, očesnih veznic in z angino. 3.) Revmatoidna (kakor pri revmatizmu), pri kateri se pojavljajo v pretežni večini bolečine v udih, mišicah in sklepkih. 4.) Zelodčno-črevesna oblika z debelo obloženim jezikom, bruhanjem in proli. 5.) Pnevmonična, z naglim začetkom kot pri običajni pljučnici. Zadnja je bila posebno pogosta v minulih epidemijah v letih 1918. do 1921.;

imenovali so jo radi njene opasnosti naravnost pljučno kugo. Pri vseh naštetih oblikah bolezni pa morejo nastopiti najrazličnejše komplikacije pljuč, pljučne mrene, možgan, ledvic, živčevja itd.

Zanesljivih sredstev zoper gripo nimamo. Obvarovati se je pred obolenjem razmeroma težko spričo dejstva, da velika množica lahko obolenih zanaša po kašljanju, kihanju itd. bolezen vsepovsod. Kljub temu ne smemo zanemarjati vseobšnih zdravstvenih pravil, ki zelo omeje epidemijo. Bolnika bomo lečili v posebni sobi z lastno posteljo in perilom; oseba, ki bolniku streže, se mora držati predpisov snage, razkužuje naj si usta in roke, uporablja naj vrhno obleko, ki jo odloči, če zapusti bolnika. Splošno se priporoča, da vsakdo ne glede na to, ali ima neposreden stik z bolnikom, skrbi za pogosto razkuževanje ust s kakim primernim ustnim razkužilom (triodotno hydrogenhiperoxid, formaint, anakot-anginol-tabl.), dočim je kalijev hipermangan brez učinka. Na noben način pa ne uporabljajmo v boju zoper bolezen alkohola, ki nas more le varati in zmanjšati našo odpornost, ker nas tako obolenju še bolj izpostavlja. Posebno nujno svetujemo, da ostane vsakdo, ki je obolen na gripi, doma in v postelji, kajti pogosto zadostuje to, da odstranimo bolezenski napad, medtem ko si pri premali pažnji lahko povzročimo najhujše komplikacije. Pri količnejši opasnosti bolezni je poklicati zdravnika, ki ugotovi stanje bolezni, oziroma komplikacij ter tako vodi potek bolezni do mirnega ozdravljenja.

Oslovski kašelj.

Ta bolezen je nalezljiva za otroke do 10. leta in je zelo nevarna deci do 4 let. Oslovski kašelj povzroča majhen bacil, o katerem nam je znano samo to, da se ne giblje in da je zelo malo odporen proti zunanjemu svetu in razkuževalnim sredstvom. Tudi še ni dognano, ali je odkrit res prvi povzročitelj oslovskega kašlja in kako dolgo ga bolnik lahko raznaša po okolici. Opazovanja sicer dokazujejo, da je ta kašelj začetkoma jako prenosljiv, pozneje pa pojenja njegova nalezljivost. Otroci s prvimi bolezenskimi pojavi so najbolj nevarni za prenos bolezni.

Bacil oslovskega kašlja se naseli v sapniku na mestu, ki je za kašelj posebno občutljivo; tu se razmnožuje, izloča strupe in vzbuja močne izbruhe kašlja, izraženega v napadih. Povzročitelja nahajamo v izpljunkih in sluzu grla, ust in nosu. Prihaja direktno od bolnika po kapljicah, nastajajočih pri kašljanju, kar je edini dognani način, po katerem se širi ta bolezen. Prenos po okuženih predmetih (obleki, jedilih in pijači) je mogoč, a ni dokazan.

Glavno, kar moramo storiti je, da odstranimo otroka, ako je to mogoče, v posebno sobo, v kateri spi in prebiva ločen od zdravih. To je najenostavnejši in najboljši način, ki prepreči širjenje te bolezni.

Priporočljivo za bolnika so mlačne kopeli in oznaženje po vsakem napadu. Krpe, s katerimi smo ga brisali, moramo namočiti v razkuževalno tekočino ali pa jih sežgati. Kakor vedno in povsod tako je tudi tukaj osebna s n a g a zelo na mestu, dočim pa razkuževanje nima mnogo pomena, ker povzročitelj oslovskega kašlja zunaj bolnikovega telesa nima obstanka in naglo pogine.

Oslovski kašelj je nevarna otroška bolezen in zahteva od obolenih do 10 odstotkov smrtnih žrtev.

Prerokovanje za leto 2000.

Če proučimo dobo zadnjih desetletij, se moramo naravnost čuditi napredku v vseh panogah tehnike. Zanimivo je torej razmišljanje, kako bo l. 2000., ako bo svet napredoval z enako hitrimi koraki. Kakor je premož danes glavni izvor gonilne sile, tako je gotovo, da bodo v prihodnjih letih njegovo mesto zavzeli elektrika in še drugi načini pridobivanja moči. Zrak, morski valovi, veter itd., to vse se že danes skuša uporabljati.

V domači hiši bodo nastopile velike izpremembe in opravila gospodinje se bodo zmanjšala na najnižjo mero. Ognja v štedilniku in peči ne bo treba nikjer več podžigati z nerodnimi treskami, kajti vse to bodo opravljale električne peči, ki jih imajo posamezniki že sedaj uvedene. Električni stroji bodo mlatili ter sploh vsa dela, za katera je danes treba mnogo poslov, bodo tako rekoč sama ob sebi opravljena. V kuhinji bodo stroji mleli kavo, prali in likali perilo, lupili krompir, snažili čevlje in sploh opravljali vsa domača dela.

Visoki dimniki tovarnih bodo izginili, ker jih ne bo treba, kajti s premožom se ne bo nikjer več kurilo. Vse bo električno. Po mestih bodo ravne ulice, vozni promet pod cesto, aeroplani bodo vozili z brzino 600 km na uro. Brezžično se bodo ljudje pogovarjali na vsako razdaljo, imeli v vsaki hiši aparate, s katerimi bodo videli dotičnega, s komur bodo govorili. Časopisov ne bo treba, ker se bo vse izvedelo potom radija v par minutah po dogodku. Vse bo takrat na svetu «srečno». Sedaj rojeni otroci bodo kot starčki to lahko dočakali. Tako napovedujejo preroki. Nedvomno se bo mnogo tega izpolnilo.

★

× **Ameriški zločinci.** Kriminalne razmere v Chicagu so naravnost obupne. Vse mesto je ogromno gnezdo morilsk, tihotapske in roparske svojati, da si varnostna oblastva ne morejo več pomagati. Dne 6. t. m. so bili v državni jetnišnici v Chicagu usmrčeni trije železniški roparji, ki so 5. oktobra 1925. umorili nekega stražnika. Bil je to prvi primer v kriminalni zgodovini Zedinjenih držav, da je država terjala tri življenja za en roparski napad. Vsi trije morileci so šli mirno na električni stolec. Bili so vsi še mladi, stari 25, 26 in 30 let. Da vse te kazni ne pomagajo, je videti iz poročila, da bo dne 11. februarja na en sam dan usmrčenih 15 obsojencev.

★ LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA ★

Delniška glavnica
Din 50.000.000.—

Rezervni zaklad ca.

Din 10.000.000.—

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska c.

PODRUŽNICE:

Brežice	Kranj	Ptuj
Čelje	Logatec	Sarajevo
Črnomelj	Maribor	Split
Gorica	Metković	Trst
	Novi Sad	

Brzjavni naslov:

Banka Ljubljana

Telefon številka: 26,
413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle

Tajinstveni morilec deklet. (Nadaljevanje.)

«Glej, tu imam poslednjo stričevo voljo. Papirje so mi poslali v mesto in zato sem danes tako zgodaj prišel domov. Jutri nameravam odpotovati, da prevzamem dedščino. Nekaj dni bom pač moral tamkaj ostati.»

Ema skoro presliši očetove besede. Tesno se pri-
vije k njemu ter ga ljubko gleda v obraz, naguban in razoran od težkega dela.

«Oče, kaj ne, midva ostaneva v Londonu?»

Postarni mož se nemalo osupnjen ozre v hčerko.

«V Londonu? Ali si ob pamet, otrok? Tu, v velen-
mestu, s svojim nezdravim od plinov in nezdravih hla-
pov nasičenim zrakom naj ostaneva, dočim moréva v
lepem podeželskem mestecu, kjer je bival tvoj stric,
nemoteno uživati blagodati lepe narave. Ne, iz tega ne
bo nič, sedaj še vse uredim, in potem za vedno zapu-
stiva London. Naravnost srečnega se čutim, da od-
idem od tod.»

Ema je prebledela. Saj se mora potem ločiti od
Herberta. — Oče dozdevno njene misli docela drugače
tolmači.

«Otrok moj, misliti si morem, zakaj si tako po-
trta. Toda bodi brez skrbi, predvsem si še zelo mlada,
in čim postaneš nekoliko starejša, boš uvidela, da si
more spreten mehanik tudi v majhnem mestu zaslužiti
svoj vsakdanji kruh. Danes sem že govoril s Petter-
som, vrli dečko je bil presenečen, da me je na stare
dni doletela tolika sreča.»

Ema molči, saj ve, da ji je oče že večkrat dal raz-
umeti, da je njegova srčna želja, da postane nekoč
mladi Petters, vrl in priden mehanik, mož njegove
Eme. Kadar ji je oče omenil Pettersa, se je Ema preje
vselej zadovoljno smehljala njegovim besedam, zlasti
še, ker je bil mladi mehanik nele skromen in priden
delavec, marveč tudi lep ter so ga njegovi tovariši
visoko čislali. Toda sedaj čez ga v duhu primerja s
Herbertom, ki obraz ne gre več na smeh, zlasti še, ko
se zmisli na velikansko razliko med obema mladeničema.

Vendar si očetu ne upa ugovarjati, dobro vedoč,
da se v tem oziru ni z njim šaliti. Zato se le odloči,
da naslednjega dne zvečer vse natančno pove svo-
jemu skrivnemu ljubimcu, kar se je pripetilo. — Mor-
da bi Herbert potem celo zaprosil očeta za njeno roko.
Saj sedaj ni več tako revna, četudi njeno premoženje
ni bogve kako veliko. Kri ji pri tej tako osrečujoči
misli sili v obraz.

Stari Wilms se dalje ne meni za razburjenost svoje
hčerke, ker misli le na svojo več ali manj brezskrbno
bodočnost. Tiha molitev se mu izvije iz duše, kajti
sedaj je njegova Ema vsaj preskrbljena. Preden za-
pusti to solzno dolino, naj postane srečna družica
vrlega Pettersa.

«Ali se prav nič ne veseliš, otrok?» vpraša sled-
njič hčerko. «Ne, ne, besedičim nekaj, česar ne morem
zagovarjati. Prav za prav bi morala žalovati, kajti
umrli je bil vendarle tvoj ožji sorodnik, čeravno se
za časa življenja ni brigal za nas. Bližajoča se smrt
je najbrže omehčala njegovo srce, da je naklonil za-
puščino nama, revnima sorodnikoma.»

Ema nič ne odgovori pa tudi oče dozdevno ni pri-
čakoval nobenega odgovora.

«Sedaj mi pa nekoliko pomagaj pri pripravih za
potovanje,» reče oče živahno. «Moj Bog, kdo bi si
bil mislil, da bom šel na potovanje! Že trideset let ni-
sem bil iz Londona. Osnaži danes nekoliko mojo
praznično obleko, jaz bom pa medtem nekaj perila
zavil v kovčeg. Kajti čedno in dostojno oblečen hočem
tja priti, da se me ne bo treba sramovati.»

Ema stori, kar ji je naročil oče. Toda med sna-
ženjem obleke je v mislih znova pri Herbertu. Kaj po-
reče k temu? Kako bo novica, ki mu jo pove, vplivala
nanj?

Naslednji dan je stari Wilms okrog poldne odpoto-
val, da prevzame dedščino, ki jo je njegovi hčerki
zapustil stric. Pred odhodom je ponovno hčerki za-
bičeval, da naj v redu oskrbuje domače gospodinjstvo,

posebno pa ji je polagal na srce, da naj po končanem
delu takoj pride domov.

Ema je sevda obljubila, da bo vse storila, kot ji je
oče naročil. Tudi ni nič ugovarjala, ko ji je oče rekel,
da naj še naprej hodi v tovarno. Z eno besedo: vse naj
ostane pri starem, dokler dejansko ne prevzame stri-
čeve zapuščine, potem šele se je hotel oče končno
odločiti kako in kaj.

Ema je prebila dan očetovega odhoda v skoro sa-
njavem stanju. Svojim tovarišicam v tovarni je se-
veda povedala, kaka sreča je nepričakovano doletela
njo in očeta. Razume se, da so ji bile tovarišice več
ali manj nevoščljive, da, nekatere so celo napravile
opazko, da je sreča vsekakor zelo nepravilno raz-
deljena na svetu. Ema si teh neslanih opazk niti naj-
manj ni vzela k srcu, iz svojega sanjavega stanja se
je šele vzbudila ter globoko oddahnila, ko je ura od-
bila sedem ter je mogla oditi iz tovarne.

Hitrih korakov jo je mahnila proti parku, pri tem
pa se je skrivoma, nestrpnno pričakujoč Herberta, ozi-
rala okrog sebe. In res, ni ji bilo treba dolgo čakati,
kajti že se je izza dreves pojavila elegantna postava
Herberta. Hip nato je Herbert že poleg Eme, katero,
kot je imel sploh navado, spoštljivo pozdravi.

«Dober večer, gospodična,» prične Herbert ter
vprašujoče motri dražestni obraz lepe deklice, iz ka-
terege je bilo razbrati globoko duševno razburjenje.
«Ohi, kaj pa to pomeni, tako ste razburjeni, ali vas
je kdo razžalil?»

«Ne, ne,» odvrne Ema naglo. «Le pomislite, go-
spod Tennies, nepričakovano smo dobili dedščino.»

Pustolovec osupne.

«Podedovali? Vi ste postali bogati?»

«To ravno ne,» odvrne Ema, pri čemer jo oblije
rdečica. «Moj stric je umrl, zapustil nam je hišo in
nekoliko drugega premoženja, ravno toliko, da bomo
lahko brez skrbi živeli.»

Herberta je ta novica neprijetno dirnila, vendar pa
je dokaj hitro zbral svoje misli.

«Čestitam, gospodična, moje najiskrenejše čestitke!
Obenem pa vam izrekam svoje odkritosrčno sožalje,
kajti vaš gospod stric vam je bil gotovo ljub in drag.»

«Komaj enkrat sem ga v svojem življenju videla,
bil je pravcati čudak, niti malo se ni brigal za nas.
Vrhu tega je živel v majhnem mestu v provinci, radi
česar nismo imeli nobenega stika z njim.»

Herbert je videti vedno bolj osupnjen.

«Majhno mesto — hm — pardon, gospodična, po-
tem se morda celo nameravate preseliti v tisto me-
stece?»

«Oče želi tako!» odvrne deklica bolestno.

Herbertov obraz se sedaj zjasni.

«Toda vi vendar ne odidete iz Londona, gospo-
dična? Pomislite vendar, kako prijetno bi bilo vaše
življenje v Londonu, ki ste ga prav za prav šele
pričeli uživati.»

Ema žalostno zmaje z glavo.

«Oče se hoče preseliti v mestece in tedaj ga mo-
ram seveda ubogati. Saj bi tako rada ostala tukaj,
toda očetovi volji pa tudi ne smem ugovarjati. Sploh
je pa oče že odpotoval, da prevzame dedščino.»

Pustolovec, katerega so prve besede spravile v
slabo voljo, je sedaj čisto izpremenjen.

«Odpotoval da je vaš oče? Ali niste tako rekli,
gospodična?»

Ema prikima.

«In kedar se vaš oče zopet vrne?»

«Pred tremi dnevi težko da, danes opoldne se je
odpeljal.»

Herbert se obrne od nje, kajti zmagoslavja, ki mu
žari iz oči, ne sme deklica zapaziti. — Tri dni! Oh, to
je več kot dovolj časa! — V mislih hitro napravi svoj
ostuden načrt, da omami zaupljivo in neizkušeno de-
klico. Predvsem zavije z njo prav počasnih korakov
na pot, po kateri se pride šele po nekaj ovinkih do
konca parka. Ema gre mirno poleg njega ter dozdevno
prav nič ne opazi, da je pustolovec zavil z njo po
popolnoma drugi poti skozi park.

(Dalje prihodnjič.)

Zabavni kotiček.

Nevarnost.

Prijatelja sta govorila o povodnji.

«Ne veš,» je pravil Miha, «kako je drlo od
vseh strani in odnašalo vozove.»

«To ni nič proti temu, kakor je bilo pri nas,»
je trdil drugi. «Pomisli, izpozabil sem se in plju-
nil, pa mi zakliče tovariš: „Za božjo voljo kaj pa
delaš! Samo ene kapljice še manjka, pa bomo
potonili!“»

Otroška pamet.

Francku so obljubili, da bo šel drugega dne
na izlet, ako bo vreme lepo. In zvečer je Fran-
cek molil: «Ljubi Bog, napravi tako, da bo deže-
valo!»

Mati: «Zakaj pa tako moliš?»

Francek: «Zato, ker Bog ustreže vedno na-
robe.»

Kratka vožnja.

Voznik: «Ali je še daleč do Višavja?»

Občinski redar: «Dve dobri uri. Računati mo-
rate, da je blago, katerega vozite, težko za enega
konja.»

Voznik: «In če bi imel dva konja?»

Redar: «Dospeli bi v eni uri.»

Voznik: «Kaj pa če bi najel tri konje?»

Redar: «Potem bi vam sploh ne bilo treba po-
tovati.»

Dober odgovor.

Učitelj: «Sedaj hočemo napraviti nekaj stav-
kov z osebnimi zaimki: jaz, ti, on, ona itd. Ako
na pr. oče reče: „Jaz odhajam“, kako bi potem
mati rekla napram očetu?»

Učenec: «Ti ostaneš doma...»

Drzen dolžnik.

Trgovca, ki se nahaja v denarnih neprilikah,
brzjavi svojemu dolžniku: «Kje je ostal denar?»
Brzjavi odgovor: «Pri meni.»

Brihtna ženica.

Mož pride popoldne domov in najde vrata
stanovanja zaprta. Na zvonjenje nihče ne odpre.
Končno da mož vrata nasiloma odpreti in najde
na mizi v predsobi listič, na katerega je žena na-
pisala naslednje: «Odšla sem v kinematograf.
Ključ od stanovanja se nahaja pod slamnjako pri
vratih.»

Umetnost.

«Moj mož grdo laže,» je tožila gospa Elizabeta.

«Meni se to ne vidi,» je pripomnila Uršula.
«Jaz mislim, da prav lepo laže.»

Pri urarju.

Prišel je Gašper v Ljubljano k urarju, pa mu
pripovedoval, kako so mu ukradli uro, katero je
kupil pred dvema mesecema pri njem. Gašper
si je izbral drugo uro, jo vtaknil v žep in hotel
oditi. Urar ga je hitro prijel: «Kaj ne mislite pla-
čati?»

Gašper: «Ko sem kupoval pri vas prvo uro,
ste mi vendar rekli, da garantirate zanjo dve leti.
Sedaj še nista minila niti dva meseca in že so mi
jo ukradli.»

**Najbolj priporočljivi
so
in ostanejo vedno**

„Doko“ čevlji.

Trgovina „Doko“, Prešernova
ulica štev. 9, dvorišče.